

ANEM

Asocijacija nezavisnih elektronskih medija
Association of Independent Electronic Media
Beograd, Takovska 9, tel/fax: + 381 11 322 5852, 3038 384

Народна скупштина Републике Србије

Одбор за културу и информисање

Београд

У Београду, 26.11.2012.

**Предмет: Предлог Одбору за културу и информисање да својим мишљењем
Народној скупштини Републике Србије предложи да не прихвати
Предлог Закона о изменама и допунама Закона ауторском и сродним
правима**

Асоцијација независних електронских медија (АНЕМ) је пословно удружење оснивача јавних гласила, радио и ТВ станица.

Редовне и придружене чланице АНЕМ-а су радиодифузни емитери у смислу одредбе члана 43. став 1. Закона о радиодифузији, другим речима правна лица регистрована за делатност производње и емитовања радио и телевизијског програма којима је Републичка радиодифузна агенција издала дозволе за емитовање програма, и то они емитери који делатност производње и емитовања радио и телевизијског програма, сходно одредби члана 43. став 2. тачка 2, 3 и 4 Закона о радиодифузији, обављају као комерцијалне радио, односно телевизијске станице, радио, односно телевизијска станица цивилног сектора или радио, односно телевизијске станице локалних заједница.

Како је коришћење музике, односно ауторских музичких дела, неопходно у делатности производње и емитовања радио и телевизијског програма, АНЕМ је изузетно заинтересован за регулативу која се односи на ауторска и сродна права.

У наведеном смислу, Влади Републике Србије и надлежном министарству још у јулу ове године, предложили смо да приступи изменама Закона о ауторском и сродним правима („Службени гласник РС“, бр. 104/2009 и 99/2011).

Том приликом Влади Републике Србије и надлежном министарству предложили смо да се измене Закона крећу у правцу:

- укидања Комисије за ауторско и сродна права и преношење њених надлежности на Завод за интелектуалну својину, и
- измена правила за одређивање тарифе из члана 170. Закона о ауторском и сродним правима, на начин да се примереност тарифе врсти и начину искоришћавања ауторског дела, односно предмета сродног права, у односу на кориснике у сектору радиодифузије, обезбеди анализом тржишта радиодифузије и повезаних тржишта (као што су нпр. тржишта оглашавања и тржишта дистрибуције медијских садржаја), од значаја за приходе које корисници остварују обављајући делатност производње и емитовања радио и телевизијског програма.

Предлог Закона о изменама и допунама Закона ауторском и сродним правима апсолутно игнорише наш захтев за изменама правила за одређивање тарифе из члана 170. Закона. Сматрамо да су те измене биле неопходне из следећих разлога:

Медијски систем у Србији карактеришу неразвијено тржиште оглашавања, из кога медији црпе своје приходе, и превелик број радио и телевизијских станица, апсолутно несразмеран том тржишту. Ово је, како се наводи у Стратегији развоја система јавног информисања у Републици Србији до 2016. године („Службени гласник РС“, бр. 75/2011), резултирало урушеним економским положајем медија и њиховом финансијском зависношћу. Према подацима Републичке радиодифузне агенције из августа 2011. године, такође наведеним у Стратегији развоја система јавног информисања у Републици Србији до 2016. године, у Републици Србији дозволе за емитовање поседује 321 радио станица, од којих је пет националних, једна покрајинска, 48 регионалних и 267 локалних; 134 телевизијске станице, од којих је шест националних, 30 регионалних и 98 локалних. Тих 455 медија, плус медији у саставу републичког и покрајинског јавног радио дифузног

сервиса (РТС и РТВ), од којих сваки има по два телевизијска и по три радијска канала, боре се на тржишту које је од 2008. године, према подацима агенције AGB Nielsen, забележило пад од 16,5%, односно са 206 на 172 милиона евра на годишњем нивоу. Од наведених 172 милиона евра, само 104 односи се на оглашавање на радију и телевизији, остатак се односи на оглашавање у штампи, на Интернету и на отвореном простору (билборди). О мери у којој је економски положај електронских медија урушен, сведочи чињеница да је само у септембру и октобру ове године, Републичка радиодифузна агенција покренула 67 поступака за одузимање дозвола за емитовање због неплаћања накнада за емитовање програма.

Неразумни намети који оптерећују медије у Србији, већ су десетковали медијску сцену у Србији, и прете да грађане Србије оставе у потпуном медијском мраку и без информација. Одлука Владе Републике Србије да Народној скупштини предложи усвајање Закона о изменама и допунама Закона ауторском и сродним правима у тексту који потпуно игнорише кључни проблем тог Закона – правила за одређивање тарифе из члана 170. Закона, уколико би Владин предлог био усвојен, представљао би завршни ударац медијској сцени у Србији и смртну пресуду највећем броју медија.

Подсетимо, правила за одређивање тарифе из члана 170. важећег Закона, креирала су ситуацију у којој је могуће да док тржиште оглашавања у Србији бележи пад од 16,5%, накнаде које радио и ТВ станице плаћају за ауторска музичка права и сродна права произвођача фонограма и интерпретатора, бележе потпуно невероватан раст.

Правила за одређивање тарифе из члана 170. важећег Закона, омогућила су да, истовремено са падом прихода од оглашавања, накнаде које радио и ТВ станице плаћају поскупе, конкретно по тарифи Сокоја, за телевизијске станице, и то мањи број њих које накнаду плаћају у процентуалном износу од прихода, поскупеле су просечно, у односу на раније важећу тарифу, са 3% на 3,20%, што представља повећање од 6,67%, док је просечна накнада за радио станице, и то мањи број њих које накнаду плаћају у процентуалном износу од прихода, поскупела са 3% на 3,50%, што представља повећање од 16,67%. Ситуација је још гора када се има у виду да већина станица (око три четвртине), уместо накнаде у процентуалном износу од прихода, плаћа такозвану минималну накнаду која је у односу на претходну тарифу још драстичније поскупела.

Тако, док је по претходно важећој тарифи, минимална накнада за телевизију износила 9.000,00 динара месечно, по новој тарифи она се креће у распону од 15.400,00 до 66.000,00 динара, зависно од броја становника у зони покривања и развијености подручја у коме телевизија емитује, што представља поскупљење у распону од 71,11% до чак 633,33%, односно у просеку чак 352,22%.

Још горе је код радија. Ту је по претходно важећој тарифи, минимална накнада износила 6.300,00 динара месечно, а сада се креће у распону, као и за телевизију, од 15.400,00 до 66.000,00 динара, што значи да су накнаде поскупеле између 144,44% и 947,62%, односно у просеку чак 546,03%.

Ова драстична поскупљења омогућена су правилима за одређивање тарифе из члана 170. важећег Закона и управо зато је неопходно да Одбор за културу и информисање својим мишљењем Народној скупштини Републике Србије предложи да не прихвати Предлог Закона о изменама и допунама Закона ауторском и сродним правима, а како би предлагач свој предлог повукао и организовао јавну расправу и консултације са свим заинтересованима.

Јавна расправа и консултације са свим заинтересованима треба да омогуће да се Предлог уради у консултацијама са медијском индустријом и носиоцима права, како би се нашла одржива и реална решења о правилима за одређивање тарифе.

АНЕМ је још у свом обраћању Влади Републике Србије јула ове године сугерисао да се члан 170. Закона о ауторском и сродним измени тако да гласи:

Члан 170

(1) Тарифа мора да буде примерена врсти и начину искоришћавања ауторског дела, односно предмета сродног права.

(2) Ако је искоришћавање предмета заштите нужно за обављање делатности корисника (у случају емитовања или концертних коришћења предмета заштите и сл.) тарифа се одређује у процентуалном износу од прихода који корисник остварује обављајући делатност у оквиру које искоришћава предмете заштите. Тај износ мора да буде у сразмери са значајем који за приходе корисника има искоришћавање предмета

заштите са репертоара организације и мора уважити специфичности тржишта на коме корисници обављају делатност у оквиру које искоришћавају предмете заштите и повезаних тржишта, од значаја за приходе које корисници остварују обављајући делатност у оквиру које искоришћавају предмете заштите.

(3) Ако искоришћавањем предмета заштите корисник из става 2. овог члана не остварује приход, тарифа се одређује у процентуалном износу од трошкова потребних за обављање делатности у оквиру које се искоришћавају предмети заштите, водећи рачуна о значају који искоришћавање предмета заштите има за делатност корисника.

(4) Уз накнаде које су одређене на начин прописан ст. 2. и 3. овог члана, тарифом се одређују и најнижи износи накнада за искоришћавање предмета заштите са репертоара организације, који се примењују изузетно, у случају да накнада одређена у процентуалном износу од прихода, односно трошкова, у односу на конкретног корисника, падне испод тарифом одређеног најнижег износа накнаде.

(5) У случају када накнада одређена у процентуалном износу од прихода, односно трошкова, више од једне четвртине корисника из одређене делатности падне испод тарифом одређеног најнижег износа накнаде, сматра се да тарифа не испуњава услов прописан ст. 1. овог члана.

(6) У случају из ст. 5. овог члана, надлежни орган ће писменим путем, наложити организацији мере за усклађивање тарифе са условом прописаним ст. 1. овог члана и одредити рок за усклађивање. У случају непоступања организације у складу са наложеним мерама, надлежни орган одузеће организацији дозволу за обављање делатности.

АНЕМ, као репрезентативно удружење емитера, инсистира да се о предлогу овакве формулације члана 170 Закона о ауторском и сродним правима, у јавној расправи, како то и доликује, сучеле мишљења свих заинтересованих страна, а како би се дошло до правила о одређивању тарифе која би онемогућила да се те тарифе икада више одређују арбитрарно и без слуха за реално стање на тржишту.

Из наведених разлога, а нарочито имајући у виду да Предлог закона није прошао јавну расправу, АНЕМ предлаже да Одбор својим мишљењем Народној скупштини Републике Србије предложи да не прихвати Предлог Закона о изменама и допунама Закона о ауторском и сродним правима.

С поштовањем,

Саша Мирковић, председник АНЕМ-а